

Raport z konsultacji społecznych projektu dokumentu pn. Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Chetumskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030

miasto
Chetm

gmina
Chetm

gmina
Kamień

Przedmiot konsultacji

Projekt dokumentu pn. „Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030”

Cel konsultacji

Poznanie opinii na temat planowanych kierunków, współpracy ponadlokalnej i przedłożenie propozycji zmian do projektu dokumentu pn. „Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030”

Dane realizatora konsultacji

Miasto Chełm jako Lider Porozumienia gmin Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego.
Jednostka odpowiedzialna: Departament Architektury, Geodezji i Inwestycji Wydział Projektów i Strategii Urzędu Miasta Chełm

---

Podstawa prawna

Zarządzenie nr 2626/24 Prezydenta Miasta Chełm z dnia 18 kwietnia 2024 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu dokumentu pn. „Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030”

Osoby/podmioty uprawnione do udziału w konsultacjach społecznych

---

Konsultacje społeczne projektu Strategii skierowane zostały do:

- a) mieszkańców gmin z terenu Miasta Chełm, Gminy Chełm oraz Gminy Kamień łącznie tworzących Chełmski Obszar Funkcjonalny (zwany dalej: CHOF);
  - b) jednostek organizacyjnych Miasta Chełm, Gminy Chełm oraz Gminy Kamień tworzących CHOF;
  - c) lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych/innych interesariuszy (w tym również organizacji pozarządowych i przedsiębiorców) z obszaru CHOF;
  - d) sąsiednich gmin obszaru CHOF;
-

- e) Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Lublinie – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.
-

Forma konsultacji

W konsultacjach społecznych można było wziąć udział poprzez:

- a) wypełnienie formularza internetowego dostępnego pod adresem: <https://chelm.konsultuje.pl/>;
  - b) wypełnienie formularza zgłaszania uwag w formie papierowej według wzoru opublikowanego wraz z projektem Strategii oraz osobiste złożenie go lub wysłanie pocztą tradycyjną na adres: Urzędu Miasta Chełm ul. Lubelska 65, 22-100 Chełm;
  - c) wypełnienie formularza zgłaszania uwag w formie elektronicznej (w wersji nieedytowalnej) według wzoru opublikowanego wraz z projektem Strategii i złożenie go za pośrednictwem skrzynki e-mail: projekty@umchelm.pl bądź skrzynki e-PUAP Urzędu Miasta Chełm: 1ftwnv7267/SkrytkaESP;
  - d) uczestnictwo w otwartych spotkaniach konsultacyjnych.
-

Terminy i miejsce konsultacji

Konsultacje społeczne trwały w okresie od 26 kwietnia 2024 r. do 30 maja 2024 r.

Spotkania konsultacyjne z mieszkańcami Miasta Chełm, Gminy Chełm i Gminy Kamień, odbyły się w siedzibie:

- a) Urzędu Miasta Chełm w terminie 21 maja 2024 r. godz. 16:00-18:00 w Sali Konferencyjnej Nr 1 (parter budynku głównego) przy ul. Lubelskiej 65, 22-100 Chełm,
  - b) Urzędu Gminy Chełm w terminie 21 maja 2024 r. godz. 10:00-12:00 w Sali Posiedzeń (parter budynku) przy ul. Gminnej 18, 22-100 Pokrówka,
  - c) Urzędu Gminy Kamień w terminie 21 maja 2024 r. godz. 13:00-15:00 w Sali Posiedzeń przy ul. Diamentowej 15, 22-113 Kamień.
-

Sposoby informowania o konsultacjach

Informacje o dacie rozpoczęcia konsultacji społecznych oraz formach, w jakich były prowadzone, opublikowane zostały 19 kwietnia 2024 roku. Termin ogłoszenia jest zgodny z Uchwałą Nr XLIV/383/21 Rady Miasta Chełm z dnia 29 lipca 2021 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami Miasta Chełm.

Informacja o konsultacjach została ogłoszona na tablicach ogłoszeń, stronach internetowych oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Chełm, Gminy Chełm oraz Gminy Kamień, w lokalnej gazecie oraz lokalnym radiu, mediach społecznościowych Miasta Chełm, a także na platformie konsultacyjnej Miasta Chełm: <https://chelm.konsultuje.pl/>.

Projekt „Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030” wraz z formularzem zgłaszania uwag zostały udostępnione na stronach internetowych i w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Chełm, Urzędu Gminy Chełm i Urzędu Gminy Kamień oraz wyłożone do publicznego wglądu w siedzibach wszystkich gmin.

Poniżej znajduje się wykaz opublikowanych plików:

- 1) Zarządzenie Nr 2626/24 Prezydenta Miasta Chełm z dnia 18 kwietnia 2024 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu dokumentu pn. „Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030”;
- 2) Ogłoszenie o konsultacjach społecznych;
- 3) Formularz zgłaszania uwag;
- 4) Projekt Strategii Rozwoju Ponadlokalnego CHOF do 2030 z kwietnia 2024 r.;
- 5) Obwieszczenie Prezydenta Miasta Chełm o odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn.: „Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030”.

Zgodnie z zarządzeniem nr 2626/24 Prezydenta Miasta Chełm z dnia 18 kwietnia 2024 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu dokumentu pn. „Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030” przesłano informację o trwających konsultacjach społecznych do sąsiednich gmin obszaru CHOF oraz Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Lublinie – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

Przebieg konsultacji społecznych

I. Konsultacje z podmiotami/ instytucjami/ jednostkami

W dniu 30 kwietnia 2024 r. przesłano do 10 gmin sąsiadujących z Chełmskim Obszarem Funkcjonalnym informację o skierowaniu do konsultacji społecznych projektu dokumentu pn. „Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030” oraz możliwości składania uwag. Z obszaru gmin sąsiadujących z CHOF nie wpłynęła żadna uwaga.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Lublinie po zapoznaniu się z projektem „Strategii Rozwoju Ponadlokalnego CHOF do roku 2030” nie wniósł uwag do w/w dokumentu (znak: L.RZP.416.6.2024 z dnia 07 maja 2024 r.)

Uchwałą nr DLXXVIII/10232/2024 z dnia 30.04.2024 r. Zarząd Województwa Lubelskiego pozytywnie zaopiniował projekt Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030 w zakresie sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji dotyczących kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku przyjętej uchwałą nr XXIV/406/2021 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 29 marca 2021 roku, z rekomendacjami uzupełnienia treści rozdziału 5.1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz 5.2. Ustalenia i rekomendacje w zakresie polityki przestrzennej, w tym przede wszystkim w zakresie:

1. Stosowania jednolitych pojęć dotyczących elementów struktury funkcjonalno-przestrzennej –

ustalenia i rekomendacje odnoszą się do struktur przestrzennych, które nie zostały zdefiniowane w ramach Modelu.

2. Definiowania elementów Modelu z uwzględnieniem wiodących funkcji rozwojowych, co pozwoli na czytelną interpretację zamierzeń rozwojowych Gminy oraz minimalizowanie kolizji i konfliktów przestrzennych.
3. Graficznego przedstawienia struktury funkcjonalno – przestrzennej, w tym wydzielonych stref wraz z wiodącymi funkcjami.
4. Formułowania zapisów dotyczących wymiaru terytorialnego Strategii w układzie:
  - nazwa elementu struktury funkcjonalno-przestrzennej, np. obszary o nadrzędnej funkcji przyrodniczej,
  - komponenty przestrzeni konstytuujące dany element struktury funkcjonalnoprzestrzennej oraz ich charakterystyka, np. obszary NATURA 2000,
  - ustalenia i rekomendacje dotyczące polityki przestrzennej w Gminie w odniesieniu do określonego elementu struktury funkcjonalnoprzestrzennej.

Rekomendacje zostaną uwzględnione przy aktualizacji Strategii.

Projekt Strategii skonsultowany został również z Zespołem Doradczym do spraw przygotowania i wdrażania Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030, powołanym Zarządzeniem nr 2306/23 Prezydenta Miasta Chełm z dnia 12.09.2023, jako ciała konsultacyjno-doradczego Lidera porozumienia międzygminnego w procesach związanych z przygotowaniem i wdrażaniem Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030 działających w imieniu partnerów społecznych i gospodarczych oraz podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji działających na terenie Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego.

Dnia 27 maja 2024 r. na posiedzeniu Zespół Doradczy do spraw przygotowania i wdrażania Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030 zaopiniował pozytywnie projekt dokumentu.

Projekt Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku podlegał opiniowaniu zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (dalej: ustawa o oś), (t.j. Dz.U. 2022 poz. 1029 z późn. zm.), przez następujące organy:

- Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie Wydział Spraw Terenowych II w Chełmie z siedzibą przy Pl. Niepodległości w Chełmie,
- Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z siedzibą przy ul. Pielęgniarek 6, 20-708 w Lublinie.

W odpowiedzi na wniosek Prezydenta Miasta Chełm z dnia 09.04.2024 r. o uzgodnienie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie zgodnie z art. 57 ust 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 1094 ze zm.) pismem z dnia 19 kwietnia 2024 r. o sygn. WSTII.410.11.2024.DB poinformował, że dla projektu

dokumentu Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030 uzgadnia brak potrzeby przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Lubelski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem znak sprawy: DNSNZ.7016.46.2024 z dnia 22 marca 2024 r. uznał, iż przedmiotowy dokument nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i w związku z tym opiniowania przez państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego

II. Spotkania konsultacyjne

Otwarte spotkania konsultacyjne dla interesariuszy odbyły się w dniu 21 maja 2024 r.:

- 1) w Urzędzie Gminy Chełm o godzinie 10:00 w Sali Posiedzeń (parter budynku) przy ul. Gminna 18, 22-100 Pokrówka. W spotkaniu wzięło udział 6 osób.
- 2) w Urzędzie Gminy Kamień o godzinie 13:00 w Sali Posiedzeń przy ul. Diamentowej 15, 22- 13 Kamień. W spotkaniu wzięło 8 osób;
- 3) w Urzędzie Miasta Chełm o godzinie 16:00 w sali konferencyjnej w siedzibie Urzędu Miasta Chełm przy ul. Lubelskiej 65, 22-100 Chełm. W spotkaniu wzięło udział 11 osób.

Przebieg spotkania konsultacyjnego:

1. Otwarcie spotkania konsultacyjnego.
2. Przedstawienie głównych założeń projektu Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030.
3. Pytania i odpowiedzi.
4. Zakończenie spotkania konsultacyjnego.

Osoba prowadząca: Karolina Koguciuk – Związek Miast Polskich.

Obecni interesariusze, którzy zgłosili swoje wątpliwości na spotkaniu konsultacyjnym uzyskali wyjaśnienia w tematyce, które były dla nich problematyczne i nie do końca jasne.

W rezultacie przeprowadzone spotkania okazały się pomocne dla interesariuszy uczestniczących w spotkaniu, którzy następnie mogli złożyć swoje uwagi do projektu dokumentu pn. „Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030” w postaci formularzy konsultacyjnych.

Padła jedna propozycja zmiany w projekcie strategii:

Treść uwagi	Stanowisko
Wody powierzchniowe – rzeki i ciek wodne są bardzo zaniedbane na terenie Miasta i Gmin, należy uporządkować tereny wokół tych cieków wodnych i przeprowadzić głębokie remonty wód powierzchniowych. Dodatkowo, w projekcie Strategii jest tylko wpisany zbiornik 407 Niecka Lubelska. Brakuje w tym dokumencie odwołania do zbiornika nr 91. Jest zbiornik, który zaopatruje wszystkie studnie głębinowe leżące na terenie Miasta Chełm, Gminy Chełm oraz Gminy Kamień. Wspomniany zbiornik nr 91 jest bardzo zasobny a jednocześnie jest wszędzie pomijany i nie jest zadbany.	Uwzględnienie uwagi. Odniesienie do zbiornika nr 91 na stronie numer 26 oraz 121 projektu Strategii.

Zestawienie uwag, wniosków i sugestii zgłoszonych podczas spotkań konsultacyjnych zawarto w Załączniku nr 2.

III. Zbieranie uwag w postaci formularza zgłaszania uwag

Formularz można było wypełnić tradycyjnie lub elektronicznie. W przypadku tradycyjnego wypełnienia formularza w formie papierowej, wypełnione i podpisane formularze można było złożyć osobiście w Urzędzie Miasta Chełm, ul. Lubelska 65 (w godzinach 7:30-15:30 w punkcie na parterze budynku Wydziału Kontaktów z Mieszkańcami Departamentu Obsługi Mieszkańców) lub przesłać za pośrednictwem poczty tradycyjnej na adres: Urząd Miasta Chełm, ul. Lubelska 65, 22-100 Chełm. Zaś w przypadku wypełnienia formularza w formie elektronicznej (w wersji nieedytowalnej) można było złożyć go za pośrednictwem skrzynki e-mail: projekty@umchelm.pl bądź skrzynki e-PUAP Urzędu Miasta Chełm: 1ftwnv7267/SkrytkaESP bądź wypełnić formularz internetowy dostępny pod adresem: <https://chelm.konsultuje.pl/>.

W procesie konsultacji uczestniczyły osoby fizyczne oraz osoby reprezentujące daną organizację. W okresie trwania konsultacji wpłynęły 3 formularze z uwagami. Do zapisów Strategii zostało zgłoszonych 16 uwag, w tym: 14 uwag zostało uwzględnionych i wniesiono stosowne poprawki bądź uzupełnienia, a odrzucono 2 uwagi załączając odpowiednie uzasadnienie.

W Załączniku nr 1 przedstawione zostało zestawienie wszystkich zgłoszonych uwag w drodze konsultacji, wraz ze statusem uwagi oraz ewentualnym komentarzem do jej uwzględnienia lub odrzucenia.

Podsumowanie

Z gmin sąsiadujących z CHOF oraz gmin wchodzących w skład Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego, za wyjątkiem Miasta Chełm nie wpłynęła żadna uwaga.

W procesie konsultacji uczestniczyły osoby fizyczne oraz osoby reprezentujące daną organizację.

W okresie trwania konsultacji wpłynęły 3 formularze z uwagami. Do zapisów Strategii zostało zgłoszonych 16 uwag, w tym:

- 14 uwag zostało zaakceptowanych,
- 2 uwagi nie zostały zaakceptowane.

Na podstawie przeprowadzonych konsultacji społecznych wprowadzono zmiany do projektu dokumentu pn. „Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030”.

ZAŁĄCZNIKI:

1. Zestawienie uwag zgłoszonych w drodze konsultacji społecznych projektu dokumentu pn. „Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030”.
2. Zestawienie wniosków i sugestii zgłoszonych podczas spotkań konsultacyjnych.

3. Uzupelnienie Rozdziału 9.5.3. Wyniki ewaluacji ex-ante.
4. Opis zintegrowanego podejścia służącego zaspokojeniu zidentyfikowanych potrzeb rozwojowych i wykorzystanie potencjału Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego.
5. Uzupelnienie Rozdziału 8.2. System zarządzania wdrażaniem strategii.

I ZASTĘPCA PREZYDENTA
MIASTA CHEŁM

/-/ Radosław Wnuk

Załącznik nr 1. Zestawienie uwag zgłoszonych w drodze konsultacji społecznych projektu dokumentu pn. „Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030”:

L.p.	Jednostka redakcyjna, do której odnosi się uwaga	Treść uwagi	Propozycja zapisu	Zgłaszający	Komentarz do zgłoszonych uwag/uzupełnień
1.	str. 79 (str. 94 w projekcie uwzględniającym uwagi po konsultacjach społecznych)	W Projekcie Strategii wielokrotnie jest powtarzane, że Osiedle Dyrekcja tzw. "Nowe Miasto" (strona 79), stanowi ogromny potencjał miasta. Zgadzam się z tym, natomiast w Projekcie w żaden sposób nie wskazano sposobu realizacji. Na liście projektów nie znalazły się żadne mające wpływ na tę część miasta. Jest to ogromny potencjał turystyczny, uzupełniający atrakcje pierwszego wyboru (Rynek, Górka, Podziemia). Utworzona i rozpromowana ścieżka turystyczna, kierująca zwiedzających również w tę część miasta, mogłaby spowodować, że turyści zostaliby w Chełmie na nieco dłużej. W tym momencie Chełm jest atrakcją na kilka godzin. Kończąc o atrakcyjności - należy zwiększyć liczbę atrakcji, tak by odwiedzający zostali dłużej. Wracając do Osiedla Dyrekcja - ścieżka poprowadzona przez Park na Górcę, obok Policji, do ul. Katedralnej, następnie obok nowotworzonej szkoły medycznej, Gmachu, dalej ul. Czackiego i Rejmonta, 1 Płku	Bez propozycji zapisu	Osoba prywatna. (formularz zgłaszania uwag wpłynął przez platformę www.chelm.konsultuj.e.pl)	<p>Uwaga nie uwzględniona</p> <p>Uwaga zbyt ogólna, bez propozycji zmiany zapisu projektu dokumentu.</p> <p>Zaproponowane działania wpisują się w cel strategiczny 2 Wzrost atrakcyjności turystycznej ChOF oraz zwiększenie uczestnictwa w kulturze i sporcie mieszkańców ChOF oraz przewidziane kierunki 2.1. Rewitalizacja i 2.5. Rozbudowa atrakcji</p>

		<p>Szwolężerów, Młodowskiej (obok muru liceum) i wracając do centrum. Aby ścieżka była atrakcyjna dla zwiedzających, nie wystarczy samo jej wytyczenie, należy również zlikwidować poprawić wygląd Osiedla Dyrekcja. Przeróżające jest, że tak duże osiedle nie jest przyłączone do miejskiej sieci grzewczej. Efekt tego jest taki, że w okresie zimowym, a teraz również letnim (ogrzewanie wody) unosi się tam dym z mieszkaniowych pieców. Smog w tej części miasta jest jednym z większych. Kolejnym aspektem wymagającym poprawy są garaże budowane w sposób chaotyczny, ogrodzenia wydzielające indywidualne działki każdej osoby, śmietniki poustawiane na środku ulic. Miasto powinno zmierzyć się z ustanowieniem w tym obszarze "ładu przestrzennego", tak by odsłonić piękno architektury, podkreślanego przez spójne zagospodarowanie roślinności w częściach wspólnych. Następnie przy Centrum Nauk Medycznych, powinien zostać wytyczony plac oraz deptak/chodnik, stanowiące zaplanowane przez Adama Kuncewicza osie 1 i 2 (strona 81). Chodniki stanowiące osie, powinny umożliwiać przejście nimi, dlatego konieczne jest naprawa schodów przy Gmachu - przejście między ul. Moniuszki, a pl. Niepodległości. (1).</p>		<p>turystycznych. Zgodnie z zapisami projektu dokumentu (str. 92) wskazane typy działań są proponowane, co oznacza, iż nie ograniczają się tylko do nich. Mieszkańcy, przedsiębiorcy oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych i instytucji, podczas prac nad opracowaniem Strategii, mogli w ramach ogłoszonego naboru do dn. 02.06.2023 składać propozycje projektów do realizacji na terenie Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego.</p>
--	--	---	--	--

<p>2.</p>	<p>Str. 140 Tab. 52. Wykaz pozostałych projektów przeznaczonych do finansowania poza instrumentem ZIT</p>	<p>Tytuł projektu: Centrum wsparcia Hospicyjno-Opiekuńczego w Nowinach gm. Chełm. Brak wpisu projektu kluczowego i ważnego dla osób chorych, seniorów i niepełnosprawnych z terenu Gminy Chełm i Miasta Chełm.</p>	<p>Przywrócenie projektu pn. Centrum wsparcia Hospicyjno-Opiekuńczego w Nowinach gm. Chełm</p>	<p>Stowarzyszenie Hospicjum Domowe im. ks. kan. Kazimierza Malinowskiego</p>	<p>Uwaga nie uwzględniona Zgłoszona propozycja projektu została uwzględniona w projekcie Strategii, jednakże podczas uzgadniania odstąpienia od obowiązku przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu dokumentu z Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Lublinie, RDOŚ uznał, iż projekt „Centrum wsparcia Hospicyjno-Opiekuńczego w Nowinach gm. Chełm” należy do przedsięwzięć mogących oddziaływać na środowisko. W celu uzgodnienia</p>
-----------	---	---	--	--	---

					odstąpienia od przeprowadzania SOOŚ projektu dokumentu, projekt „Centrum wsparcia Hospicyjno-Opiekuńczego w Nowinach gm. Chełm” został usunięty z wykazu pozostałych projektów przeznaczonych do finansowania poza instrumentem ZIT konsultowanego projektu Strategii. Projekt zostanie przywrócony do wykazu przy najbliższej aktualizacji Strategii.
3	str. 138 Rozdział 7.1, tab. 51, poz. 5 (str. 165 w projekcie uwzględniającym uwagi po	Na etapie opracowywania projektu Strategii prowadzono przygotowania do realizacji zadania: budowa pętli autobusowych wraz z budową pomieszczeń socjalnych dla kierowców wyposażonych w sanitariaty. Jedna z pętli, wskazana została w projekcie Strategii przy ul. 15 Sierpnia (zg. z PFU). W trakcie opracowywania dokumentacji technicznej,	- budowa pętli autobusowych wraz z budową pomieszczeń socjalnych dla kierowców wyposażonych w sanitariaty (ul. Ceramiczna, <u>ul. Karłowicza</u> , ul. Zawadówka),	Urząd Miasta Chełm, Wydział Projektów i Strategii	Uwaga uwzględniona

	konsultacjach społecznych)	zaprojektowano drogę dojazdową od ul. Karłowicza, stąd istnieje konieczność zmiany lokalizacji pętli w projekcie Strategii, w celu zapewnienia spójności z dokumentacją projektową i pozwoleniem na budowę.			
4.	str. 154, Rozdział 9.2. Zespół Doradczy (str. 187 w projekcie uwzględniającym uwagi po konsultacjach społecznych)	W projekcie Strategii wskazano skład zespołu Doradczego z imienia i nazwiska, zg. z Zarządzenie nr 2306/23 Prezydenta Miasta Chełm z dnia 12 września 2023 r. w sprawie powołania Zespołu Doradczego do spraw przygotowania i wdrażania Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030. Z uwagi, iż skład Zespołu Doradczego może ulegać zmianie, nie zasadne jest wskazywanie w projekcie dokumentu jego członków z imienia i nazwiska.	Proponuje się usunięcie zapisu: W skład Zespołu Doradczego wchodzi 1) Joanna Bielecka – Inicjatywa Obywatelska Nasz Chełm, 2) Agnieszka Filipczuk – Stowarzyszenie 25+ Nasza Przyszłość, 3) Agnieszka Mroczkowska – Fundacja Szafirowe Serce, 4) Elżbieta Pędrak – Strategia 2050, 5) Piotr Kruk – Fundacja Ewolucja, 6) Tadeusz Boniecki – Stowarzyszenie Hospicjum Domowe imienia księdza kanonika Kazimierza Malinowskiego, 7) Katarzyna Baniewicz – Stowarzyszenie BAS 18, 8) Iwona Wnuk Gregorczyk – Stowarzyszenie BAS 18, 9) Beata Wójtowicz – Gminny Klub Sportowy Peleton, 10) Wiesław Wójtowicz – Gminny Klub Sportowy Peleton, 11) Jacek Kosiński – Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Chełmie.	Urząd Miasta Chełm, Wydział Projektów i Strategii	Uwaga uwzględniona

5.	Str. 17 (str. 19 w projekcie uwzględniającym uwagi po konsultacjach społecznych)	miejszem pochówku Księcia Daniela Halickiego	<u>domniemanym</u> miejscem pochówku Księcia Daniela Halickiego	Urząd Miasta Chełm, Wydział Projektów i Strategii	Uwaga uwzględniona
6.	Str. 18 (str. 22 w projekcie uwzględniającym uwagi po konsultacjach społecznych)	Pasma wyznaczają obiekty sakralne trzech religii: chrześcijaństwa (greckokatolickie, rzymsko-katolickie, prawosławne), judaizmu i islamu, rozciągające się od Haczowa (woj. podkarpackie) po Drohiczyn (woj. podlaskie).	Pasma wyznaczają obiekty sakralne trzech religii: chrześcijaństwa (greckokatolickie, rzymsko-katolickie, prawosławne i <u>protestanckie</u>), judaizmu i islamu, rozciągające się od Haczowa (woj. podkarpackie) po Drohiczyn (woj. podlaskie).	Urząd Miasta Chełm, Wydział Projektów i Strategii	Uwaga uwzględniona
7.	Str. 24 (str. 29 w projekcie uwzględniającym uwagi po konsultacjach społecznych)	Diagnozowano każdorazowo wynik w Partnerstwie i jego poszczególnych gminach na tle średniego wyniku dla grupy porównawczej oraz dodatkowo – na tle średniego wyniku dla województwa <u>lubuskiego</u> .	Diagnozowano każdorazowo wynik w Partnerstwie i jego poszczególnych gminach na tle średniego wyniku dla grupy porównawczej oraz dodatkowo – na tle średniego wyniku dla województwa <u>lubelskiego</u> .	Urząd Miasta Chełm, Wydział Projektów i Strategii	Uwaga uwzględniona
8.	Str. 84 (str. 102 w projekcie uwzględniającym uwagi po konsultacjach)	20. Wśród <u>sług</u> , z których mieszkańcy korzystają przede wszystkim poza swoim partnerstwem	20. Wśród <u>usług</u> , z których mieszkańcy korzystają przede wszystkim poza swoim partnerstwem	Urząd Miasta Chełm, Wydział Projektów i Strategii	Uwaga uwzględniona

	społecznych)				
9.	Str. 124 (str. 149 w projekcie uwzględniającym uwagi po konsultacjach społecznych)	5. Rewitalizacja Miejscowości mogących stanowić centra rozwoju usług turystycznych i działalności gospodarczej, w tym wykorzystanie obiektów zabytkowych i dostosowanie ich do nowych zadań w m.: Stołpie, Podgórze, Nowosiółki Kolonia, Staw, Nowe Deputycze, Pokrówka, Natalin, <u>Pławańce</u> , Uher, Srebrzyszcze.	5. Rewitalizacja Miejscowości mogących stanowić centra rozwoju usług turystycznych i działalności gospodarczej, w tym wykorzystanie obiektów zabytkowych i dostosowanie ich do nowych zadań w m.: Stołpie, Podgórze, Nowosiółki Kolonia, Staw, Nowe Deputycze, Pokrówka, Natalin, <u>Pławanice</u> , Uher, Srebrzyszcze.	Urząd Miasta Chełm, Wydział Projektów i Strategii	Uwaga uwzględniona
10.	Str. 153 (str. 186 w projekcie uwzględniającym uwagi po konsultacjach społecznych)	Tab. 55. Podmioty zaangażowane w proces tworzenia strategii Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Chełmie Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie W trakcie opracowywania projektu Strategii PWSZ zmieniła nazwę na PANS – w proces tworzenia Strategii zaangażowany był jeden podmiot.	Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Chełmie	Urząd Miasta Chełm, Wydział Projektów i Strategii	Uwaga uwzględniona
11.	Str. 136, Rozdział 7.1. Projekty (str. 163 w projekcie uwzględniającym uwagi po konsultacjach społecznych)	W wyniku roboczego opiniowania projektu Strategii z Instytucją Zarządzającą programem Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 (IZ FEL), IZ FEL wyraziła stanowisko, iż w strategii brakuje opisu, który bezpośrednio odpowiadałby na wymóg art. 34 ust. 15 pkt 3 ustawy wdrożeniowej, tj. informacji w jaki sposób projekty zostały zidentyfikowane i wyłonione jako właściwe do ujęcia na liście projektów	Dodanie zapisu: Projekty dedykowane do realizacji w formule Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych wpisują się w cele rozwoju Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego i są ukierunkowane na rozwiązanie wspólnych problemów rozwojowych, zidentyfikowanych w podejściu partycypacyjnym (opis w rozdziale 9.1. Zaangażowanie interesariuszy na etapie realizacji projektu). Zostały one wyznaczone	Urząd Miasta Chełm, Wydział Projektów i Strategii	Uwaga uwzględniona

		ZIT w podejściu partycypacyjnym	tak, aby w sposób kompleksowy odpowiadały na potrzeby i problemy ChOF. Z uwagi, iż głównym źródłem finansowania przedsięwzięć strategicznych będą środki z programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego na lata 2021-2027 w ramach puli przeznaczonej na instrument Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, partycypacja społeczna oraz konsultacje społeczne kluczowych elementów Strategii (celów, kierunków działań oraz propozycji projektów strategicznych) zostały dopasowane do tych obszarów wsparcia, które Instytucja Zarządzająca przewidziała do realizacji w formule ZIT.		
12.	str. 157, Rozdział 9.5. Wyniki ewaluacji ex-ante (str. 192 w projekcie uwzględniającym uwagi po konsultacjach społecznych)	<p>Podczas roboczego opiniowania projektu Strategii z IZ FEL, wyraziła ona opinię, iż przedstawione wyniki ewaluacji ex ante przedmiotowego dokumentu powinny dodatkowo uwzględniać aspekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenę wewnętrznej spójności strategii, tj. na ile wyznaczone cele są możliwe do realizacji poprzez zdefiniowane kierunki działań, projekty z listy projektów w przyjętym systemie wskaźników; • ocenę zewnętrznej spójności strategii, która wykaże spójność dokumentu z dokumentami strategicznymi/programowymi wyższego rzędu • ocenę systemu zarządzania strategią od strony organizacyjnej (ocena systemu wdrażania, ocena systemu monitorowania, 	<p>Uzupełnienie Rozdziału 9.5.3. Wyniki ewaluacji ex-ante o podrozdziały (s. 202-207):</p> <p>9.5.5. Ocena wewnętrznej spójności strategii</p> <p>9.5.6. Ocena zewnętrznej spójności strategii</p> <p>9.5.7. Ocena systemu wdrażania</p> <p>9.5.8. Ocena systemu monitorowania</p> <p>9.5.9. Ocena procesu partycypacji społecznej i konsultacji społecznych</p> <p>9.5.10. Podsumowanie i rekomendacje zg. z treścią Załącznika nr 3 do Raportu z konsultacji.</p>	Urząd Miasta Chełm, Wydział Projektów i Strategii	Uwaga uwzględniona

		ocena planu operacyjnego i finansowego wdrażania strategii, ocenę procesu partycypacji i konsultacji społecznych).			
13.	Projekt dokumentu	W wyniku roboczego opiniowania projektu Strategii, w ocenie IZ FEL brakuje syntetycznej informacji, tj. wyodrębnionego rozdziału/ podrozdziału obejmującego całokształt zagadnień w zakresie zintegrowanego podejścia, począwszy od etapu przygotowania dokumentu, przez etap wdrażania aż po etap monitoringu i ewaluacji strategii.	Dodanie do projektu dokumentu (w formie załącznika) opisu zintegrowanego podejścia służącego zaspokojeniu zidentyfikowanych potrzeb rozwojowych i wykorzystanie potencjału ChOF, zg. z treścią Załącznika nr 4 (Załącznik nr 1 Opis zintegrowanego podejścia służącego zaspokojeniu zidentyfikowanych potrzeb rozwojowych i wykorzystanie potencjału ChOF do Strategii ChOF)	Urząd Miasta Chełm, Wydział Projektów i Strategii	Uwaga uwzględniona
14.	str. 148, Rozdział 8.2. System zarządzania wdrażaniem strategii (str. 176 w projekcie uwzględniającym uwagi po konsultacjach społecznych)	Zg. z roboczymi ustaleniami z IZ FEL, w jej ocenie należy rozważyć możliwość uzupełnienia informacji zawartych w rozdziale „8.2. System zarządzania wdrażaniem strategii” o praktyczny aspekt zastosowania procedur przyjętych przez Związek ZIT.	Uzupełnienie Rozdziału 8.2. System zarządzania wdrażaniem strategii (s. 176-178), zg. z treścią Załącznika nr 5. Dodanie do Rozdziału 9.2. Zespół Doradczy (str. 187) zapisu: Dnia 27 maja 2024 r. na posiedzeniu Zespół Doradczy do spraw przygotowania i wdrażania Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030 zaopiniował pozytywnie projekt Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030.	Urząd Miasta Chełm, Wydział Projektów i Strategii	Uwaga uwzględniona
15.	str. 146, Rozdział 7.3. Wskaźniki realizacji projektów	W wyniku roboczego opiniowania projektu Strategii, w ocenie IZ FEL wskaźniki produktu i rezultatu zostały przyporządkowane do kierunków działań wskazanych w strategii i	Dodanie zapisu: Na obecnym etapie prac nad Strategią oraz projektami nie ma możliwości wskazania wartości docelowych wskaźników. Wartości	Urząd Miasta Chełm, Wydział Projektów i Strategii	Uwaga uwzględniona

	powiązane z właściwym programem (str. 174 w projekcie uwzględniającym uwagi po konsultacjach społecznych)	nie zawierają konkretnych wartości docelowych, a jedynie planowany trend. Ocena skuteczności wdrażania strategii powinna podlegać monitorowaniu, a proces ten wymaga przyjęcia określonych parametrów, które mierzyć będą stopień realizacji celów.	wskaźników zostaną określone w oparciu o dokumentację projektową i techniczną poszczególnych projektów przewidzianych do realizacji w formule ZIT.		
16.	str. 169, Rozdział 10.3. Planowane źródła finansowania pozostałych projektów (str. 211 w projekcie uwzględniającym uwagi po konsultacjach społecznych)	Podczas roboczego opiniowania projektu Strategii z IZ FEL, wyraziła ona opinię, iż nieprawidłowe jest podejście zaprezentowane w Tabeli 58 Potencjalne źródła finansowania projektów strategii wskazujące, że dla części projektów „źródła wsparcia będą poszukiwane”.	Uzupełnienie źródeł dofinansowania dla projektów: CHOF_POZ_03 Budowa instalacji fotowoltaicznych – ujęcie wody Bariera i ZPOK - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej/ Wojewódzki Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej CHOF_POZ_04 Poprawa efektywności energetycznej (wraz z instalacją OZE) budynków mieszkalnych Chełmskiej Spółdzielni Mieszkaniowej - FEnIKS CHOF_POZ_05 Termomodernizacja budynku Internatu Zespołu Szkół Energetycznych i Transportowych im. ks. Stanisława Staszica w Chełmie - NFOŚiGW CHOF_POZ_07 Budowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej - FEnIKS CHOF_POZ_08 Modernizacja linii technologicznej Zakładu Przetwarzania Odpadów - FEnIKS	Urząd Miasta Chełm, Wydział Projektów i Strategii	Uwaga uwzględniona

			<p>CHOF_POZ_09 Projekt modernizacji systemu wodociągowego miasta Chełm - FEnIKS</p> <p>CHOF_POZ_10 Modernizacja hali Zakładu Przetwarzania Odpadów - FEnIKS</p> <p>CHOF_POZ_14 Rewitalizacja miejskiego deptaka wzdłuż ul. Lwowskiej na terenie miasta Chełm - Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych / FEPW</p> <p>CHOF_POZ_15 Muzeum Pamięci Ofiar Rzezi Wołyńskiej oraz Centrum Prawdy i Pojednania im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Chełmie (w organizacji) - udostępnienie zbiorów związanych z historią, upamiętnieniem i oddaniem czci polskim ofiarom ludobójstwa wszystkim mieszkańcom miasta Chełm oraz turystom - Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (MKiDN)/ FEnIKS</p> <p>CHOF_POZ_16 Chełm – nowa siedziba muzeum - FEnIKS</p> <p>CHOF_POZ_17 Muzeum też uczy. Muzeum dostępne dla osób z dysfunkcjami - Dostępność Plus/ MKiDN</p> <p>CHOF_POZ_18 Stare jak nowe – rewitalizacja obiektów zabytkowych - FEnIKS/ MKiDN</p> <p>CHOF_POZ_19 Chełm – budowa centralnego magazynu zbiorów archeologicznych i etnograficznych – MkiDN/ Narodowy Instytut Muzeów</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>CHOF_POZ_20 Stare jak nowe – pracownia konserwacji zabytków - MKiDN</p> <p>CHOF_POZ_21 Teqball – przygotowanie miejsca - Ministerstwo Sportu i Turystyki (MSiT)</p> <p>CHOF_POZ_22 Siatkówka plażowa – ogrodzenie boisk do piłki siatkowej - MSiT</p> <p>CHOF_POZ_23 Piłka nożna dla dzieci – ogrodzenie boiska i zaplecza sanitarnego - MSiT</p> <p>CHOF_POZ_24 Inkubator NGO oraz inicjatyw obywatelskich - Rządowy Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030</p> <p>CHOF_POZ_25 Remont kuchni CIS - FELU</p> <p>CHOF_POZ_26 CIS – aktywność społeczna i zawodowa - FELU</p> <p>CHOF_POZ_27 Wycieczka edukacyjno-rekreacyjna do „Krainy Rumianku” - Ministerstwo Edukacji Narodowej</p> <p>CHOF_POZ_28 Zielono mi – uprawa ziół i ich właściwości lecznicze - Ministerstwo Rolnictwa</p> <p>CHOF_POZ_29 Tradycje rękodzielnicze – rękodzieło w cenie - Narodowe Centrum Kultury</p> <p>CHOF_POZ_30 Jeszcze jedna tabletką TIK - Narodowe Centrum Kultury</p>		
--	--	--	---	--	--

Załącznik nr 2. Zestawienie uwag, wniosków i sugestii zgłoszonych podczas spotkań konsultacyjnych

Lp.	Treść uwagi	Wyjaśnienie
1.	Dlaczego inwestycja pn.: „Centrum wsparcia Hospicyjno-Opiekuńczego w Nowinach gm. Chełm” nie została ujęta w liście projektów projektu „Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Chełmskiego Obszaru Funkcjonalne do roku 2030”. Inwestycja ta jest kluczowym i ważnym przedsięwzięciem dla osób chorych, seniorów i niepełnosprawnych z terenu Gminy Chełm i Miasta.	<p>Przyczyną usunięcia inwestycji „Centrum wsparcia Hospicyjno-Opiekuńczego w Nowinach gm. Chełm” z konsultowanego projektu dokumentu był czasowy brak możliwości przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu dokumentu. Podczas uzgadniania odstąpienia od obowiązku przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu dokumentu z Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Lublinie, RDOŚ uznał, iż projekt „Centrum wsparcia Hospicyjno-Opiekuńczego w Nowinach gm. Chełm” należy do przedsięwzięć mogących oddziaływać na środowisko. Ze względu na czas i wydłużoną procedurę przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zdecydowano o zrezygnowaniu ze wszystkich inwestycji oddziałujących na środowisko, w celu uzyskania uzgodnienia odstąpienia od przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko z RDOŚ, aby przyjąć Strategię Rozwoju Ponadlokalnego do dnia wnioskowania o środki zewnętrzne z programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027.</p> <p>Dodatkowo stwierdzono, iż przy najbliższej aktualizacji Strategii wszystkie usunięte inwestycje znajdujące się w pierwotnej wersji dokumentu zostaną w niej uwzględnione oraz zostanie wówczas przeprowadzona strategiczna ocena oddziaływania na środowisko projektu dokumentu.</p>
2.	W jakiej formule należy złożyć uwagi do projektu Strategii?	<p>Uwagi należy zgłosić przez specjalny formularz zgłaszania uwag do projektu dokumentu pn. „Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030”. Niniejszy formularz udostępniony jest na stronie internetowej, w Biuletynie Informacji Publicznej oraz siedzibach Urzędu Miasta Chełm, Gminy Chełm i Gminy Kamień.</p> <p>Jednocześnie poinformowano uczestników spotkania, że powyższy formularz należy złożyć do dnia 30 maja 2024 r. za pomocą:</p> <p>1) wypełnienia formularza internetowego dostępnego pod adresem: https://chelm.konsultuje.pl/;</p>

		<p>2) wypełnienia formularza zgłaszania uwag w formie papierowej według wzoru opublikowanego wraz z projektem Strategii oraz osobiste złożenie go lub wysłanie pocztą tradycyjną na adres: Urzędu Miasta Chełm ul. Lubelska 65, 22-100 Chełm;</p> <p>3) wypełnienie formularza zgłaszania uwag w formie elektronicznej (w wersji nieedytowalnej) według wzoru opublikowanego wraz z projektem Strategii i złożenie go za pośrednictwem skrzynki e-mail: projekty@umchelm.pl bądź skrzynki e-PUAP Urzędu Miasta Chełm.</p> <p>Zwrócono uwagę, że nie będą rozpatrywane uwagi i opinie zgłoszone po terminie konsultacji, w formie innej niż przewiduje ogłoszenie o konsultacjach. Formularz zgłaszania uwag musi być opatrzony podpisem tradycyjnym bądź elektronicznym osoby składającej. W przypadku braku podpisu, formularz nie będzie rozpatrywany.</p>
3.	<p>Brak w diagnozie danych na temat zanieczyszczeń powietrza Miasta Chełm, które są mierzone za pomocą czujników pomiarowych odczytujących jakości powietrza zlokalizowanych na terenie placówek oświatowych tj.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Szkoła Podstawowa nr 2; 2) Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 3; 3) Zespół Szkół Budowlanych i Geodezyjnych; 4) Szkoła Podstawowa nr 5; 5) II Liceum Ogólnokształcące; 6) Zespół Wychowania i Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej nr 1; 7) I Liceum Ogólnokształcące; 8) Szkoła Podstawowa nr 6; 9) Szkoła Podstawowa nr 8. 	<p>Wyjaśniono, że w projekcie Strategii zostało zawarte streszczenie z diagnozy przeprowadzonej na potrzeby niniejszego dokumentu. Zwrócono uwagę, że uwzględniono w nim przede wszystkim problemy, odnoszące się do projektów planowanych do realizacji w ramach zintegrowanych inwestycji terytorialnych.</p>
4.	<p>Brak informacji w projekcie Strategii o CEEB wraz ze skutkami ubóstwa energetycznego</p>	<p>Przedyskutowano propozycję i zaproponowano podjęcie pogłębionej analizę w niniejszym zakresie.</p>
5.	<p>Wody powierzchniowe – rzeki i cieki wodne są bardzo zaniedbane na terenie Miasta i Gmin, należy uporządkować tereny wokół tych cieków wodnych i</p>	<p>Uwzględnienie uwagi w projekcie konsultowanego dokumentu. Odniesienie do zbiornika nr 91 na stronie numer 26 oraz 121.</p>

	<p>przeprowadzić głębokie remonty wód powierzchniowych. Dodatkowo, w projekcie Strategii jest tylko wpisany zbiornik 407 Niecka Lubelska. Brakuje w tym dokumencie odwołania do zbiornika nr 91. Jest zbiornik, który zaopatruje wszystkie studnie głębinowe leżące na terenie Miasta Chełm, Gminy Chełm oraz Gminy Kamień. Wspomniany zbiornik nr 91 jest bardzo zasobny a jednocześnie jest wszędzie pomijany i nie jest zadbany. Uwaga dotyczy strony numer 23, 100 projektu Strategii.</p>	
6.	<p>Konieczność uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej (str. 107, pkt. 11). Brak spięcia wszystkich ścieków, które są odprowadzane ze wszystkich 3 gmin. Nie ma podłączenia wszystkich domów jednorodzinnych do kanalizacji miejskiej.</p>	<p>Przedyskutowano propozycję i zaproponowano podjęcie pogłębionej analizę w niniejszym zakresie.</p>
7.	<p>Proszę o informację co z parkami kieszeniowymi i innymi inwestycjami przyjaznymi seniorom?</p>	<p>Inicjatywa parków kieszonkowych wpisuje się w cel strategiczny 1. Transformacja energetyczna, obniżenie emisyjności dostosowanie do zmian klimatu w CHOF, kierunek działań 1.3. Adaptacja do zmian klimatu, działanie 1.3.1. Działania dostosowujące gminy do skutków zmian klimatu.</p> <p>Mieszkańcy, przedsiębiorcy oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych i instytucji, podczas prac nad opracowaniem Strategii, mogli w ramach ogłoszonego naboru do dn. 02.06.2023 składać propozycje projektów do realizacji na terenie Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego, które zostały uwzględnione w projekcie konsultowanego dokumentu.</p> <p>Jednakże, jeżeli na etapie aktualizacji projektu Strategii pojawią się dodatkowe pomysły i projekty – Miasto umożliwi ich zgłaszanie w celu uwzględnienia ich w Strategii.</p> <p>Dodatkowo wyjaśniono uczestnikom, że praktycznie wszystkie zgłoszone projekty, które dało się uwzględnić w projekcie Strategii zostały w niej ujęte.</p>
8.	<p>Brak w projekcie dokumentu kwestii związanych z osobami starszymi niepełnosprawnymi i seniorami. Z uwagi na fakt i dane z diagnozy łatwo jest zauważyć, że społeczeństwo w Mieście Chełm, Gminie Chełm oraz</p>	<p>W projekcie Strategii uwzględniono wszystkie możliwe do realizacji inwestycje zgłoszone podczas prowadzonego naboru fiszek projektowych. Kwestie związane z osobami starszymi wpisują się w cel strategiczny 4. Wzmocnienie spójności społecznej i dostosowanie do zmian</p>

	<p>Gminie Kamień się starzeje i brak jest inwestycji, która by skutkowałą wsparciem i kompleksową pomocą starszemu społeczeństwu, osobom ze szczególnymi potrzebami oraz osobom chorym.</p>	<p>klimatycznych w CHOF, kierunek działania 4.3. Usługi społeczne związane ze zmianami demograficznymi. W przypadku pojawienia się pomysłu realizacji przedsięwzięcia dla wspomnianych grup, będzie można go zgłosić do uwzględnienia w strategii przy jej najbliższej aktualizacji.</p>
--	---	--

Załącznik nr 3. Uzupelnienie Rozdziału 9.5.3. Wyniki ewaluacji ex-ante

9.5.5. Ocena wewnętrznej spójności strategii

W zakresie oceny spójności wewnętrznej skoncentrowano się na analizie spójności celów strategicznych z kierunkami działań oraz projektami realizującymi te cele. Zwrócono także uwagę na poprawność i spójność terminologiczną oraz jednoznaczność i czytelność zawartych w strategii zapisów.

Należy stwierdzić, iż strategia jest spójna wewnętrznie. Analiza adekwatności celów wskazuje, iż odpowiadają one na zidentyfikowane problemy i potencjały rozwojowe Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego. Cele strategiczne zostały uszczegółowione w postaci celów operacyjnych (kierunków działań). Jednocześnie cele strategiczne nie są nadmiernie rozdrobnione i zawierają odpowiednio dobrane kierunki działań, co pozwoli na skupienie się na najbardziej istotnych kwestiach i zwiększa realność osiągnięcia celów. Zachowana jest spójność pomiędzy wizją, misją i celami rozwoju ChoF.

Lista projektów zawiera kompletny zestaw inwestycji realizujących cele strategiczne i operacyjne. Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji zostały dostosowane do zasad i możliwości finansowania ze środków Unii Europejskiej przeznaczonych na Zintegrowane Inwestycje Terytorialne. Zgodnie z logiką interwencji projekty są zgrupowane w taki sposób, aby wpisywały się w odpowiadające im kierunki działań i realizowały poszczególne cele strategiczne. Lista została stworzona wspólnie przez wszystkie gminy Partnerstwa ChOF i jest dostosowana do możliwości organizacyjnych i finansowych samorządów ChOF.

9.5.6. Ocena zewnętrznej spójności strategii

W przypadku spójności zewnętrznej zweryfikowano czy Strategia właściwie odnosi się i uwzględnia inne dokumenty strategiczne i programowe na poziomie regionalnym, krajowym i europejskim.

Dokonana analiza pozwala stwierdzić, że wszystkie cele strategiczne Strategii Rozwoju Ponadlokalnego o roku 2030 wpisują się w cele Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 oraz Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku (schemat powiązań Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030 z zapisami dokumentów strategicznych kraju i regionu). Gwarantuje to możliwość współfinansowania wielu planowanych działań z różnych źródeł, w tym m.in. z budżetu UE w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

Odniesienie projektu Strategii do wskazanych trzech kluczowych opracowań strategicznych pozwala wysnuć wniosek o ich znacznej koherentności. Poprawność powiązań siatki celów i kierunków działań z tymi dokumentami została zachowana. Żaden z celów i kierunków działań nie stoi w sprzeczności z nadrzędnymi dokumentami, a ich materializacja na poziomie lokalnym przyczyni się pozytywnie do realizacji zakładanych celów na poziomie regionalnym i krajowym.

Za poprawnością przyjętych założeń przemawia również fakt, że Zarząd Województwa Lubelskiego zaopiniował pozytywnie projekt Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego do 2030 roku w zakresie sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji dotyczących kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie, określonych

w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku, co zgodnie z zapisem art. 10f ust. 3 oznacza spójność obu dokumentów strategicznych.

Strategia obejmuje właściwy horyzont czasowy – perspektywa 2030 roku dotyczy większości dokumentów nadrzędnych o charakterze regionalnym, krajowym i europejskim, jak również jest prawidłowa w kontekście możliwości finansowania w perspektywie UE na lata 2021-2027 (zachowanie zasady finansowania n+2 dla zobowiązań z roku 2027).

9.5.7. Ocena systemu wdrażania

W toku analizy oceniono czy koncepcja systemu wdrażania jest wystarczająca do zapewnienia skutecznej i efektywnej realizacji wizji, celów strategicznych, kierunków działań i proponowanych przedsięwzięć, ze szczególnym uwzględnieniem wdrażania w formule ZIT. Ważnym elementem systemu realizacji Strategii jest także odpowiedni system monitorowania, w celu umożliwienia obserwowania postępu we wdrażaniu dokumentu strategicznego. Zweryfikowano również określone ramy finansowe i źródła finansowania pod kątem kompletności i trafności.

Zaproponowany system wdrażania jest przejrzysty, jasno określony oraz zgodny z obowiązującymi aktami prawnymi. Sposób zarządzania Strategią jest oparty o zapisy Porozumienia Gmin Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego o współpracy w zakresie realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w perspektywie finansowej 2021-2027 z dnia 17 maja 2021 roku pomiędzy Miastem Chełm, Gminą Chełm i Gminą Kamień. Główne role w systemie zarządzania powierzone są Komitetowi Sterującemu ChOF oraz Prezydentowi Miasta Chełm, jako organowi wykonawczemu lidera porozumienia międzygminnego.

Dla osiągnięcia skuteczności realizacji celów zaplanowano efektywną i nie generującą dodatkowych kosztów i obciążeń administracyjnych strukturę zarządczą oraz określono zasady i tryb prac w procesie wdrażania strategii. Obsługę administracyjną Komitetu Sterującego i Obszaru zapewnia Urząd Miasta Chełm. Opisane zostały zadania i funkcje podmiotów uczestniczących w opracowaniu i wdrażaniu Strategii: Komitetu Sterującego, Koordynatora Wdrażania Strategii, Koordynatorów Projektów oraz Zespołu Doradczego do spraw przygotowania i wdrażania Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030. Określone zostały również zasady sporządzania dokumentów wykonawczych do Strategii, dzięki czemu zostanie zachowany spójny system programowania rozwoju.

System wdrażania prawidłowo definiuje relacje między poszczególnymi podmiotami oraz zasady zarządzania, gwarantujące sprawne i skuteczne wdrażanie oraz monitoring strategii.

W strategii określono szacunkowe wartości poszczególnych przedsięwzięć oraz ramowy harmonogram ich realizacji. W rozdziale 10 opisano ramy finansowe realizacji Strategii przez ChOF oraz potencjalne dostępne źródła finansowania. Głównym źródłem finansowania przedsięwzięć strategicznych będą środki z programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 w ramach puli przeznaczonej na Zintegrowane Inwestycje Terytorialne. W zakresie projektów przewidzianych do finansowania w formule ZIT z programu FELU podano odniesienie do konkretnych działań SZOP FELU 2021-2027 wraz z kwotami dofinansowania.

Ogólna ocena ram finansowych realizacji Strategii jest pozytywna. W całym okresie prognoz oraz planowanej realizacji projektów strategicznych dla obszaru ChOF stwierdzono prawidłowy poziom

pokrycia wkładu własnego źródłami finansowania. Sytuacja finansowa jest stabilna i pozwala na realizację zamierzonych celów zawartych w strategii rozwoju ChOF.

Strategia prawidłowo i adekwatnie do charakteru dokumentu wymienia źródła finansowania. Sposób przypisania do poszczególnych przedsięwzięć strategicznych jest typowy dla tego rodzaju dokumentów oraz właściwy ze względu na czas programowania perspektywy finansowej UE 2021-2027.

9.5.8. Ocena systemu monitorowania

Monitoring jest prowadzony w celu zapewnienia ciągłości, prawidłowości i efektywności realizacji Strategii. Pozwala wykryć zagrożenia i ewentualną konieczność modyfikacji planowanych działań.

W ocenianym projekcie Strategii każdemu z celów strategicznych przypisano wskaźniki produktu i rezultatu, powiązane z realizacją właściwego programu, tj. odpowiadające wskaźnikom poszczególnych działań zdefiniowanych w szczegółowym Opisie Priorytetów programu Fundusze Europejskie do Lubelskiego 2021-2027, w ramach których realizowane będą projekty w formule ZIT. Zaproponowana liczba wskaźników przypisana do celów nie jest rozbudowana i nie stanowi obciążenia dla podmiotów monitorujących realizację Strategii (zdefiniowanie zbyt dużej liczby wskaźników w systemie monitorowania może powodować ryzyko opóźnień w sporządzaniu raportów monitorujących). Przedstawiony system wskaźników da możliwość uzyskania pełnego i rzetelnego obrazu realizacji celów strategicznych.

Monitorowanie wskaźników będzie odbywało się w systemie rocznym, co pozwoli na właściwe prowadzenie okresowej oceny i podjęcie odpowiednich działań korygujących. Można stwierdzić, że system monitorowania Strategii umożliwi efektywne obserwowanie postępu w jej realizacji.

9.5.9. Ocena procesu partycypacji społecznej i konsultacji społecznych

Proces opracowania Strategii realizowano z poszanowaniem zasad partycypacji i konsultacji społecznych w oparciu o art. 6 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2024 poz. 324), zapewniając uczestnictwo interesariuszy w procesie planistycznym i wdrożeniowym.

Zgodnie z art. 34 ust. 15 pkt. 6 ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz.U. z 2022 poz. 1079) Strategia zawiera Rozdział 9. Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, w procesie opracowania i konsultowania Strategii uzyskano odpowiednie opinie i uzgodnienia, m.in.: Zarząd Województwa Lubelskiego pozytywnie zaopiniował projekt Strategii w zakresie sposobu uwzględniania ustaleń i rekomendacji dotyczących kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku.

9.5.10. Podsumowanie i rekomendacje

1. Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030 zawiera wszystkie wymagane elementy, określone w ustawie o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, 1378, z 2021 r. poz. 1038).

2. Ocena ewaluacyjna diagnozy strategicznej wykazała poprawność i aktualność diagnozy strategicznej. Przyjęte cele rozwoju są adekwatne do zdiagnozowanych wyzwań i wzajemnie się uzupełniają. Słuszność wizji, celów rozwoju i kierunków działań została potwierdzona w przeprowadzonym badaniu opinii o projekcie strategii.
3. Analiza powiązań poszczególnych przedsięwzięć z wyzwaniami, celami i kierunkami działań potwierdza ich istotne znaczenie dla sukcesu Strategii. Wyniki konsultacji społecznych projektu wskazują, że działania zostały prawidłowo dobrane pod kątem osiągnięcia wyznaczonych celów i stwarzają szansę skutecznej realizacji Strategii.
4. Zachowana jest spójność wewnętrzna dokumentu pomiędzy wizją, misją i celami rozwoju ChOF. Strategia wykazuje powiązania z dokumentami rozwojowymi wyższego rzędu (regionalnymi, krajowymi).
5. Jako właściwy i potencjalnie skuteczny uznano przyjęty system realizacji Strategii.
6. Pozytywnie odniesiono się do potencjalnej efektywności instrumentów dobranych do realizacji Strategii oraz jej źródeł finansowania i ram finansowych.
7. Wskaźniki zostały dobrane poprawnie, umożliwiając efektywne obserwowanie postępu w realizacji Strategii.
8. W ramach rekomendacji wskazuje się na:
  - 1) uzupełnienie treści rozdziału 5.1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz 5.2. Ustalenia i rekomendacje w zakresie polityki przestrzennej, zgodnie z uwagami Zarządu Województwa Lubelskiego:
    - a) Stosowania jednolitych pojęć dotyczących elementów struktury funkcjonalno-przestrzennej – ustalenia i rekomendacje odnoszą się do struktur przestrzennych, które nie zostały zdefiniowane w ramach Modelu.
    - b) Definiowania elementów Modelu z uwzględnieniem wiodących funkcji rozwojowych, co pozwoli na czytelną interpretację zamierzeń rozwojowych Gminy oraz minimalizowanie kolizji i konfliktów przestrzennych.
    - c) Graficznego przedstawienia struktury funkcjonalno – przestrzennej, w tym wydzielonych stref wraz z wiodącymi funkcjami.
    - d) Formułowania zapisów dotyczących wymiaru terytorialnego Strategii w układzie:
      - nazwa elementu struktury funkcjonalno-przestrzennej, np. obszary o nadrzędnej funkcji przyrodniczej,
      - komponenty przestrzeni konstytuujące dany element struktury funkcjonalnoprzestrzennej oraz ich charakterystyka, np. obszary NATURA 2000,
      - ustalenia i rekomendacje dotyczące polityki przestrzennej w Gminie w odniesieniu do określonego elementu struktury funkcjonalnoprzestrzennej.
  - 2) potrzebę bieżącego monitorowania czynników zewnętrznych (w tym źródeł finansowania) i ich wpływu na przyjęte założenia i kierunki działań.

Zrealizowana ewaluacja ex-ante daje asumpt do stwierdzenia, iż:

- oceniany projekt został opracowany zgodnie ze standardami tworzenia dokumentów strategicznych;

- Strategia trafnie i spójnie określa ramy polityki rozwoju Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego w perspektywie 2030 roku;
- wdrożenie założeń Strategii w oparciu o system jej realizacji umożliwi skuteczne i efektywne wykonanie zaplanowanych działań i pozwoli na osiągnięcie zakładanych rezultatów,
- ogólna ocena Strategii jest pozytywna. Jej realizacja pozwoli zbudować silniejsze relacje w ramach ChOF na bazie lokalnych zasobów, tworząc sieć powiązań funkcjonalnych między miastem i otaczającymi obszarami wiejskimi.

Załącznik 4. Opis zintegrowanego podejścia służącego zaspokojeniu zidentyfikowanych potrzeb rozwojowych i wykorzystanie potencjału Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego

1. Integracja kontekstowa na poziomie strategicznym

Cele Strategii powinny charakteryzować się zgodnością z celami dokumentów strategicznych na poziomie krajowym i regionalnym. Zapewnia to spójność i koncentrację wysiłków rozwojowych różnych poziomów administracji rządowej i samorządowej.

Dokonano oceny zgodności celów Strategii ze Strategią Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku (SRWL 2030), Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego do 2030 (KSRR 2030) oraz celami szczegółowymi polityki spójności na lata 2021-2027.

Integracja celów Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030 z celami Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku

Cele strategiczne Strategii ChOF	Cele operacyjne SRWL 2030
Cel strategiczny 1. Transformacja energetyczna, obniżenie emisyjności i dostosowanie do zmian klimatu w ChOF	2.2. Rozwój miejskich obszarów funkcjonalnych (w tym ośrodków subregionalnych) 2.4. Ochrona walorów środowisk 4.5. Bezpieczeństwo publiczne
Cel strategiczny 2. Wzrost atrakcyjności turystycznej ChOF oraz zwiększenie uczestnictwa w kulturze i sporcie mieszkańców ChOF	2.2. Rozwój miejskich obszarów funkcjonalnych (w tym ośrodków subregionalnych) 2.4. Ochrona walorów środowisk 3.4. Innowacyjne wykorzystanie walorów przyrodniczo-kulturowych, rozwój sportu i usług wolnego czasu 4.1. Rozwijanie kapitału ludzkiego
Cel strategiczny 3. Wzrost poziomu edukacji w ChOF, w tym podniesienie kompetencji kluczowych, cyfrowych i edukacja włączająca	2.2. Rozwój miejskich obszarów funkcjonalnych (w tym ośrodków subregionalnych) 4.1. Rozwijanie kapitału ludzkiego
Cel strategiczny 4. Wzmocnienie spójności społecznej i dostosowanie do zmian demograficznych w ChOF	2.2. Rozwój miejskich obszarów funkcjonalnych (w tym ośrodków subregionalnych) 3.3. Promocja i rozwój usług prozdrowotnych, uzdrowiskowych oraz gospodarki senioralnej 4.1. Rozwijanie kapitału ludzkiego 4.2. Poprawa jakości świadczenia usług zdrowotnych 4.3. Włączenie i integracja społeczna 4.6. Wspieranie oddolnych inicjatyw i poprawa efektywności zarządzania
Cel strategiczny 5. Poprawa ładu przestrzennego, w tym zrównoważonej mobilności w ChOF	5.1. Zrównoważony rozwój systemów infrastruktury technicznej 5.2. Rozwój miejskich obszarów funkcjonalnych (w tym ośrodków subregionalnych) 2.4. Ochrona walorów środowisk 4.5. Bezpieczeństwo publiczne
Cel strategiczny 6. Podniesienie standardu usług administracyjnych i komunalnych dla mieszkańców ChOF	2.1. Zrównoważony rozwój systemów infrastruktury technicznej 2.2. Rozwój miejskich obszarów funkcjonalnych (w tym ośrodków subregionalnych)

	2.4. Ochrona walorów środowisk 4.5. Bezpieczeństwo publiczne 4.6. Wspieranie oddolnych inicjatyw i poprawa efektywności zarządzania
--	---

Integracja celów Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030 z celami szczegółowymi Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030

Cele strategiczne Strategii ChOF	Cele szczegółowe Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030
Cel strategiczny 1. Transformacja energetyczna, obniżenie emisyjności i dostosowanie do zmian klimatu w ChOF	Cel szczegółowy I: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym Cel szczegółowy III: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.
Cel strategiczny 2. Wzrost atrakcyjności turystycznej ChOF oraz zwiększenie uczestnictwa w kulturze i sporcie mieszkańców ChOF	Cel szczegółowy I: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym Cel szczegółowy III: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.
Cel strategiczny 3. Wzrost poziomu edukacji w ChOF, w tym podniesienie kompetencji kluczowych, cyfrowych i edukacja włączająca	Cel szczegółowy I: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym Cel szczegółowy II: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych Cel szczegółowy III: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.
Cel strategiczny 4. Wzmocnienie spójności społecznej i dostosowanie do zmian demograficznych w ChOF	Cel szczegółowy I: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym Cel szczegółowy II: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych
Cel strategiczny 5. Poprawa ładu przestrzennego, w tym zrównoważonej mobilności w ChOF	Cel szczegółowy I: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym Cel szczegółowy III: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.
Cel strategiczny 6. Podniesienie standardu usług administracyjnych i komunalnych dla mieszkańców ChOF	Cel szczegółowy I: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym Cel szczegółowy III: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Integracja celów Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030 z celami szczegółowymi polityki spójności na lata 2021-2027

Cele strategiczne Strategii CHOF	Cele szczegółowe polityki spójności na lata 2021-2027
Cel strategiczny 1. Transformacja energetyczna, obniżenie emisyjności i dostosowanie do zmian klimatu w ChOF	Cel 2: Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa Cel 5: Europa bliższa obywatelom
Cel strategiczny 2. Wzrost atrakcyjności turystycznej ChOF oraz zwiększenie uczestnictwa w kulturze i sporcie mieszkańców ChOF	Cel 2: Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa Cel 4: Europa o silniejszym wymiarze społecznym Cel 5: Europa bliższa obywatelom
Cel strategiczny 3. Wzrost poziomu edukacji w ChOF, w tym podniesienie kompetencji kluczowych, cyfrowych i edukacja włączająca	Cel 4: Europa o silniejszym wymiarze społecznym Cel 5: Europa bliższa obywatelom
Cel strategiczny 4. Wzmocnienie spójności społecznej i dostosowanie do zmian demograficznych w ChOF	Cel 4: Europa o silniejszym wymiarze społecznym
Cel strategiczny 5. Poprawa ładu przestrzennego, w tym zrównoważonej mobilności w ChOF	Cel 2: Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa Cel 3: Lepiej połączona Europa Cel 5: Europa bliższa obywatelom
Cel strategiczny 6. Podniesienie standardu usług administracyjnych i komunalnych dla mieszkańców ChOF	Cel 1: Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki promowaniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej Cel 2: Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa Cel 5: Europa bliższa obywatelom

2. Integracja na poziomie celów strategicznych

W ustawie z 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 pojawia się wymóg wykorzystania podejścia zintegrowanego przy wyznaczaniu celów strategii ZIT (art. 34 ust. 15 p. 2), a wykorzystanie podejścia zintegrowanego należy wskazać w strategii.

Podejście zintegrowane rozumiane jest jako „świadome łączenie różnych interwencji prorozwojowych w taki sposób, aby powstawała między nimi synergia wytwarzająca wartość dodaną”¹. Na poziomie strategii lokalnej przez „podejście zintegrowane” przy wyznaczaniu jej celów – zgodnie ze wskazaniem literatury naukowej – należy rozumieć:

1. dbałość o formułowanie celów strategii w odpowiedzi na zdiagnozowane potrzeby więcej niż jednej gminy wchodzącej w skład obszaru funkcjonalnego,
2. dbałość o synergii pomiędzy celami strategicznymi (zintegrowanie celów wspólnie realizujących misję Partnerstwa);

¹ Komża J. Wiczorkiewicz -Molendo J., Kłosowski W., Strategiczne planowanie rozwoju w oparciu o podejście zintegrowane, [w:] Europa Regionum 2022, tom XXXVIII, s. 135–142

3. dbałość o synergię pomiędzy celami operacyjnymi w ramach każdego z celów strategicznych (zintegrowanie celów operacyjnych wspólnie realizujących dany cel strategicznych).

W praktyce podejście zintegrowane na poziomie celów strategii to dbałość o jej wewnętrzną spójność i dbałość o rozwój całego MOF a nie pojedynczych gmin.

Procedura formułowania celów strategii uwzględniała na każdym etapie powyższe zasady składające się na podejście zintegrowane: uwzględniano proporcjonalnie potrzeby zarówno miasta Chełm jak i gmin Chełm oraz Kamień, sprawdzano zintegrowanie celów strategicznych wspólnie realizujących misję, a w ramach każdego celu strategicznego sprawdzano, czy realizujące go cele operacyjne są zintegrowane pomiędzy sobą.

Cele strategii na każdym z trzech poziomów odnoszą się bez wyjątku do wszystkich gmin Partnerstwa.

3. Integracja na poziomie projektów

Metody integrowania projektów: partnerskie, wiązki projektów, oddziaływanie produktów i rezultatów projektów wychodzące poza pojedyncze jst/ wspólne wykorzystanie efektów projektu

W dokumencie Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027 wskazano, że projekt zintegrowany to projekt, który wpisuje się w cele rozwoju obszaru funkcjonalnego objętego instrumentem i jest ukierunkowany na rozwiązywanie wspólnych problemów rozwojowych. Oznacza to, że projekt ten ma wpływ na więcej niż jedną gminę w MOF oraz jego realizacja jest uzasadniona zarówno w części diagnostycznej, jak i kierunkowej strategii.

Wszystkie projekty zintegrowane realizowane w formule ZIT spełniają przynajmniej jeden z dwóch warunków:

- jest projektem partnerskim w rozumieniu art. 39 ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027;
- deklarowany jest wspólny efekt, rezultat lub produkt końcowy projektu, tj. wspólne wykorzystanie stworzonej w jego ramach infrastruktury w przypadku projektów „twardych”, lub objęcie wsparciem w przypadku projektów „miękkich”, mieszkańców co najmniej dwóch gmin ChOF.

Ponadto proces wyłaniania projektów wynikających ze strategii był konsekwencją zastosowanego podejścia zintegrowanego przy identyfikacji celów strategii, który opisano w podrozdziale 3.1. „Sposób wyznaczania celów strategicznych”, tj.: uwzględniano proporcjonalnie potrzeby zarówno miasta jak i gminy, sprawdzano zintegrowanie projektów realizujących cele strategicznych oraz misję, a w ramach każdego projektu sprawdzano, czy działania planowane oraz ich efekty są zintegrowane pomiędzy sobą. Zintegrowanie projektów odnosi się bez wyjątku do obu gmin Partnerstwa.

Szczegóły dotyczące komplementarności projektów i ich wzajemnych powiązań opisane zostały w fiskkach projektowych.

4. Integracja w zarządzaniu strategią

W celu realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, w tym opracowania strategii terytorialnej w dniu 17 maja 2021 r. gminy tworzące Chełmski Obszar Funkcjonalny podpisały

porozumienie międzygminne o współpracy w zakresie realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w perspektywie finansowej 2021-2027. Porozumienie swoim działaniem obejmuje trzy gminy wchodzące w skład MOF, takie jak: Miasto Chełm, Gmina Chełm oraz Gmina Kamień. Rolę Lidera pełni Miasto Chełm, której powierzono przygotowanie Strategii ZIT. Zawarte porozumienie ma na celu zacieśnienie współpracy samorządowej oraz integracji terytorialnej w celu zapewnienia Chełmskiemu Obszarowi Funkcjonalnemu konkurencyjności i dynamicznego rozwoju.

Porozumienie zostało zawarte na okres programowania, negocjowania i przygotowania dokumentów strategicznych oraz wszelkich innych dokumentów niezbędnych do realizacji ZIT, jak również wdrażania i realizacji projektów w ramach ZIT. W celu podejmowania działań i decyzji niezbędnych dla realizacji ZIT utworzony został Komitet Sterujący Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego, który stanowi wspólną reprezentację jednostek samorządu terytorialnego i ma na celu kierowanie polityką rozwoju na obszarze ChOF.

Strategia CHOF wdrażana będzie przez wszystkie samorządy wchodzące w skład CHOF. System zarządzania i monitoringu opierać będzie się na elementach struktury organizacyjnej Porozumienia CHOF, a mianowicie na Komitecie Sterującym CHOF oraz Zespole Koordynatorów Gminnych CHOF. Na poziomie realizacji projektów realizowanych w formule ZIT powoływany będzie każdorazowo zespół projektowy, w skład którego wchodzić będą przedstawiciele gmin realizujący dany projekt.

W celu zintegrowania działań organizacyjnych i zarządczych dotyczących opracowania i wdrażania Strategii oraz prawidłowego funkcjonowania systemu realizacji w rozdziale 9 przedstawiono zaangażowanie interesariuszy na etapie przygotowywania oraz wdrażania Strategii.

Integracja funkcjonalna została zapewniona poprzez włączenie w proces opracowania i wdrażania Strategii szerokiego grona interesariuszy oraz zapewnienie odpowiednich mechanizmów i procedur. Jako ciało konsultacyjno-doradcze Lidera Porozumienia, reprezentujące partnerów społecznych i gospodarczych oraz podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji działających na terenie Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego, powołano Zespół Doradczy ds. przygotowania i wdrażania Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030. Zgodnie z przyjętymi zasadami wszystkie istotne decyzje i zmiany dokumentu będą konsultowane z interesariuszami (w tym Zespołem Doradczym ds. przygotowania i wdrażania Strategii CHOF) z terenu Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego.

Zintegrowanie procesu zarządzania dotyczy również etapu monitoringu efektów realizacji Strategii. Do badań ewaluacyjnych wykorzystane zostaną informacje pozyskane od partnerów i mieszkańców CHOF).

Załącznik nr 5 Uzupełnienie Rozdziału 8.2. System zarządzania wdrażaniem strategii

Główne role w systemie zarządzania powierzone są Komitetowi Sterującemu ChOF oraz Prezydentowi Miasta Chełm, jako organowi wykonawczemu lidera porozumienia międzygminnego.

Dla osiągnięcia skuteczności realizacji celów zaplanowano efektywną i nie generującą dodatkowych kosztów i obciążeń administracyjnych strukturę zarządczą oraz określono zasady i tryb prac w procesie wdrażania strategii. Obsługę administracyjną Komitetu Sterującego i Obszaru zapewnia Urząd Miasta Chełm.

Schemat organizacyjny Partnerstwa

Struktura Związku	Charakterystyka
Komitet Sterujący	<ul style="list-style-type: none"> • w skład komitetu wchodzi: Prezydent Miasta Chełm, Wójt Gminy Chełm oraz Wójt Gminy Kamień, • pracami komitetu kieruje Prezydent Miasta Chełm lub upoważniony do tego pracownik Urzędu Miasta Chełm (Przewodniczący Komitetu Sterującego), • w posiedzeniach Komitetu Sterującego mogą uczestniczyć inne osoby uprawnione do reprezentowania Strony lub osoby posiadająca odpowiednie upoważnienie • Komitet podejmuje decyzje w formie uchwał, w głosowaniu jawnym. Dla ważności głosowania musi być spełniony warunek udziału w głosowaniu wszystkich członków Komitetu
Lider	<ul style="list-style-type: none"> • reprezentuje wszystkie gminy Porozumienia: <ol style="list-style-type: none"> 1) w procesie negocjacji, ustanowienia i realizacji instrumentu ZIT dla ChOF wobec ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, Instytucji Zarządzającej programem regionalnym dla województwa lubelskiego oraz innych podmiotów; 2) w spotkaniach i konferencjach związanych z realizacją i promocją instrumentu ZIT; 3) w procesie publikacji aktów, które będą tego wymagały na podstawie odrębnych przepisów. • jest upoważniony do opracowania, przedkładania, zatwierdzania i uzgadniania Strategii ZIT ChOF oraz jej zmian, po uzyskaniu pozytywnej opinii Komitetu Sterującego ChOF oraz do przedkładania jej do opiniowania przez upoważnione do tego instytucje • pozostałe gminy zobowiązały się do pełnej współpracy z Liderem w kolejnych działaniach i etapach oraz określonych czynnościach niezbędnych do realizacji instrumentu ZIT.
Zespół zadaniowy	<ul style="list-style-type: none"> • komórka organizacyjna Lidera odpowiedzialną za realizację ZIT ChOF w celu zapewnienia sprawnej realizacji ZIT ChOF, • zapewnia obsługę merytoryczną i administracyjną działań realizowanych w ramach Strategii ZIT, • do zadań zespołu należy w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> – koordynacja opracowania i wdrażania strategii ZIT

	<ul style="list-style-type: none"> – koordynacja współpracy między gminami – Stronami porozumienia – koordynacja identyfikacji i realizacji projektów oraz zapewnienie komplementarności realizowanych zadań w ramach porozumienia – monitorowanie wdrażania strategii w oparciu o system wskaźników realizacji
--	--

Dla zwiększenia skuteczności realizacji Strategii, a także podkreślenia roli partnerów w procesie zarządzania, zarządzeniem Lidera Porozumienia powołany został Zespół Doradczy do spraw przygotowania i wdrażania Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030, jako ciało konsultacyjno-doradcze Lidera porozumienia międzygminnego w procesach związanych z przygotowaniem i wdrażaniem Strategii. Do zadań Zespołu Doradczego należy w szczególności: wyrażanie opinii, podejmowanie inicjatyw, proponowanie rozwiązań związanych z przygotowaniem i wdrażaniem Strategii CHOF, w imieniu partnerów społecznych i gospodarczych oraz podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji działających na terenie Chełmskiego Obszaru Funkcjonalnego.